

Ajankohtaista turvepelloissa hallinnon näkökulmasta

Birgitta Vainio-Mattila

8.5.2023

Yhteenveto

- EU:n yhteisen maatalouspolitiikan toteutus kaudelle 2023-2027 on käynnistynyt vaiheittain 1.1.2023
- Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on valmistunut (MISU) [Linkki](#)
 - Poikkihallinnollinen työryhmä nimetty valmistelevaan maankäytön muutosmaksun lainsäädännön valmistelutyötä [Linkki](#)
 - Turvepeltojen kosteikko-ohjelma
 - Turvepeltojen käytön tiekartta
- Hiilestä kiinni- kokonaisuus
- Hallituksen erityistoimet maankäyttösektorin nielujen kasvattamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi
 - Työryhmä asetettu maankäyttösektorin selvitys- ja valmistelutyöhön [Linkki](#)
- EU:n lainsäädäntö

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC)

- GAEC 1 Pysyvän nurmen alan kansallinen seuranta
- GAEC 2 Turvemaiden suojelu ja ylimääräinen GAEC Muiden alojen suojelu
- GAEC 3 Sängen polttokielto
- GAEC 4 Suojakaistat vesistöjen varrella (vähintään 3 m)
 - Kemiallinen torjunta mahdollista vain viranomaisen luvalla
- GAEC 5 Kaltevien vesistöjen varsien maanmuokkaus (kuten GAEC 4)
- GAEC 6 Talviaikainen vähimmäismaanpeite ja kesantojen kasvipeite kesällä
- GAEC 7 Viljelykierto
 - Kuten nykyisin, vapautus pienille ja nurmi-, kesanto- ja palkokasvivaltaisille tiloille. Lisäksi luomutiloille vapautus GAEC 7:sta.
- GAEC 8
 - Vähintään 4 % peltoalasta kesantoa (Varsinais-Suomi, Uusimaa, Ahvenanmaa)*
 - Maisemapiirteiden säilyttäminen
 - Puiden leikkauskielto lintujen pesimäaikana
 - Haitallisten vieraskasvilajien torjunta
- GAEC 9 Pysyvän nurmen säilyttäminen Natura 2000 -alueilla

GAEC 2 Turvemaiden suojelu + Ylimääräinen GAEC Muiden alojen suojelu

- Vuoden 2022 jälkeen maatalousmaaksi muusta käytöstä raivaamalla tai muutoin otettu ala on oltava pysyvästi nurmella.
- Nurmikasvusto voidaan uusia suorakylvönä tai kevennetyllä muokkauksella niin, että uusi nurmikasvusto kylvetään välittömästi aiemman kasvuston muokkauksen jälkeen. Kyntö siis kielletty.
- Tämä nurmivaatimus ei koske tilusjärjestelypäätösten mukaisia uusia aloja eikä lohkon muotoa parantavia muutoksia.
- Suunniteltu koskevan raivauksen lisäksi myös vanhoja turvetuotantoalueita.

Miksi

- Turvemaita ja kosteikkoja halutaan varjella niiden sisältämän korkean hiilimäärän vuoksi

Mitä saavutetaan

- Vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä
- Ylläpidetään maaperän hiilivarastoja

Tavoite

- Raivauksen vähentäminen
- Uusien alojen pysyvä nurmipeite

Korvaus

- Ei korvausta

GAEC 2 turvemaiden suojelu: 2025 alkaen seuraavat vaatimukset

- Turvemaata olevalta maatalousmaalta ei saa ottaa maa-ainesta.
- Turvemaata olevaa maatalousmaata tai sillä olevaa kasvustoa ei saa polttaa.
- Turvemaata olevalle maatalousmaalle ei saa kaivaa uusia avo-ojia
 - paitsi, jos uuden avo-ojan kaivuu liittyy rakennettavan kosteikon perustamiseen tai määriteltäviin, useita maanomistajia koskeviin peruskuivatus- tai tilusjärjestelyhankkeisiin.
- Pysyvää nurmea, joka sijaitsee turvemaalla, ei saa kyntää kuin kerran neljän vuoden ajanjaksolla.
 - Tätä vaatimusta ei sovelleta edellisen dian mukaisiin uusiin turvemaan aloihin eikä GAEC 9 mukaisiin aloihin.

Miksi

- Turvemaita halutaan varjella niiden sisältämän korkean hiilimäärän vuoksi

Mitä saavutetaan

- Vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä
- Ylläpidetään maaperän hiilivarastoja
- Vähennetään ravinnehuuhtoutumia

Tavoite

- Turvepeltojen kestävä käyttö, eli mahdollisimman vähäinen muokkaus ja nurmipeitteen suosiminen

Korvaus

- Ei korvausta

CAP

- Ei- tuotannolliset kosteikkoinvestoinnit ja kosteikkojen hoito
 - Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta 78/2023 (32§-40§ ja 48§-49§) [Linkki](#)
 - Valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta 128/2023 [Linkki](#)
 - Ei-tuotannollisten kosteikkoinvestointien (johon siis sisältyy korvauskelpoisten turvepeltojen vettäminen) haku päättyy Ruokaviraston aikataulusuunnitelman mukaan kesäkuun lopussa. Haku aukeaa, kun tietojärjestelmät sen mahdollistavat, mutta todennäköisesti loppukevästä. [Linkki](#)
- Kosteikkoviljely
 - CAP:in ympäristökorvauksissa ei ole suoraa toimenpidettä kosteikkoviljelyn edistämiseksi
 - CAP:issa on kuitenkin investointi- ja hoitotuki pohjaveden pinnan nostamiseen liittyville toimenpiteille (säätosalaojitus)
 - CAP:in tukikelpoisten kasvien valikoima on rajallinen kosteikkoviljelyn näkökulmasta; puuttuu esimerkiksi järviruoko ja osmankäämi. → Yksi tapa vaikuttaa kosteikkoviljelyn yleistymiseen maatalousmaalla olisi uusien kosteikkoviljelyyn soveltuvien kasvien lisääminen tukikelpoisten kasvien listalle.
 - Tukikelvottomien kasvien kosteikkoviljelykokeilun esteitä on poistettu uudelle CAP-kaudelle, kun korvauskelpoisuus on tietyin edellytyksin mahdollisuus jatkossa palauttaa lohkolle, jolta se poistetaan.

CAP-suunnitelman HIILIVILJELYä edistävät toimenpiteet

• Pellon vesitalouden kunnostus

- investointituet ojituksen
- säätösalaojitus

• Maan rakenteen parantaminen

- GAEC 3 (sängin polttokielto), GAEC 1 ja 9 (pysyvä nurmi), GAEC 6 (vähimmäismaanpeite), GAEC 7 (viljelyn monipuolistaminen), GAEC 2 ja kansallinen lisä-GAEC (uusien turvemaiden ja muiden uusien maatalousmaa-alojen nurmi)
- talviaikainen kasvipeite, luonnonhoitonurmet, viherlannoitusnurmet, monimuotoisuuskasvit (Ekojärjestelmät)
- orgaanisen aineksen lisääminen, tilakohtaisen toimen lannan käyttöön ja maan rakenteen seurantaan kannustavat toimenpiteet
- Luomu

• Monipuolinen viljelykierto

- GAEC 7 (viljelykierto)
- Viljelykiertoa edistävät toimenpiteet ekojärjestelmissä ja ympäristökorvauksissa, jotka kannustavat toteuttamaan
 - nurmia (Ekojärjestelmät ja ympäristökorvaus)
 - monimuotoisuuskasvien viljelyä (Ekojärjestelmät)
 - syväjuuristen kasvien viljelyä (ympäristökorvaus)
 - kerääjäkasvien viljelyä (ympäristökorvaus)
 - pölytystä vaativien satokasvien viljelyä (ympäristökorvaus)

- Luomu

• Kasvipeitteisyys

- GAEC 6 (talviaikainen vähimmäismaanpeite),
- Talviaikainen kasvipeite (Ekojärjestelmä)
- Luomu

• Syväjuuristen kasvien viljely

- maanparannus- ja saneerauskasvit

• Maanmuokkauksen vähentäminen

- GAEC 5 (suojakaistat)

• Torjunta-aineiden käytön vähentäminen

- SMR 7 ja 8 (kasvinsuojelu), GAEC 4 ja 5 (suojakaistat),
- luonnonhoitonurmet, viherlannoitusnurmet, monimuotoisuuskasvit (Ekojärjestelmät)
- puutarhakasvien vaihtoehtoinen suojele

• Eloperäisen aineksen lisääminen peltoon

- GAEC 3 (sängin polttokielto), GAEC 1 ja 9 (pysyvä nurmi), GAEC 2 ja kansallinen lisä-GAEC (uusien turvemaiden ja muiden uusien maatalousmaa-alojen nurmi)
- Tilakohtaisen toimenpiteen lannankäyttöä edistävät toimet
- Orgaanisen aineksen käytön lisääminen

• Hiiltä maksimaalisesti sitovat laidunnuskäytännöt

- maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito

• Vedenpinnan nostaminen turvemilla

- Säätösalaojitus
- Kosteikkojen hoito, kosteikkoinvestoinnit

MISU- toimia

- Turvepeltojen ilmastokestävä käyttö:
 - Pohjaveden pinnan nostaminen turvepelloilla turpeen hajoamisen estämiseksi
 - Turvepellon ilmasto-kosteikko
 - Turvepeltojen nurmet
 - Vetetään huonotuottoisia, paksuturpeisia peltoja ja suonpohjia ilmastokosteikoiksi
 - Laaditaan turvepeltojen käytön tiekartta
- Ehkäistään metsän muuttumista muuhun maankäyttöön:
 - Ehkäistään metsän muuttumista pelloiksi
 - Peltojen kiinteistörakenteen kehittäminen
 - Maankäytönmuutosmaksu kaikelle maankäytölle
- Edistetään metsittämistä:
 - Joutoalueiden määräaikainen metsitystuki
 - Heikkotuottoisten metsitykseen soveltuvien peltojen metsitys

Turvemaiden kestävämpään viljelyyn liittyviä hankkeita

- Tulevaisuuden ilmastoviisas maataloustuotanto Etelä-Pohjanmaalla ([TIME](#)), Seinäjoen AMK
- Vähempipäästöiset nurmikierrot turvepelloilla [VÄPÄ](#), Luonnonvarakeskus
- Turvepelloilta päästövähennyksiä – paikkatieto avuksi, [TUPA](#), Luonnonvarakeskus
- Maatalousmaidet turvetieto, [MaaTu](#), Luonnonvarakeskus
- Turvepeltojen ilmastokestävä viljely – viljelijän näkökulma [TURINA](#), Luonnonvarakeskus
- Turvepeltojen hiilipäästöt kuriin innovatiivisella vesienhallinnalla, [Vesihiisi](#), Luonnonvarakeskus
- Kosteikkoviljelyllä ilmastollisesti kestävä ratkaisu kasvualustatuotantoon ([Kasvua](#)), Luonnonvarakeskus
- Peltomaan älykkään vesienhallinnan pilotit ([PeltoSäätö](#)), Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä ja Oulun Yliopisto
- Orgaanisten ja mineraalimaiden ilmastovaikutukset nurmituotannossa ([ORMINURMI](#)), Luonnonvarakeskus ja Itä-Suomen yliopisto
- Hiiliviljelyä tilannetaisesti ([HITTI](#)), Baltic Sea Action Group (BSAG)
- Alueelliset ratkaisukeinot eloperäisten maatalousmaidet ilmastovaikutusten hillitsemisessä ([ARMI](#)), Luonnonvarakeskus
- Kansainvälinen maaperäyhteistyö – näkyvyys, vaikuttavuus ja koordinaatiohanke ([FIN SOIL ACTION](#)), Baltic Sea Action Group
- [Maaperäpilotti](#), GTK

Turvepeltojen kosteikko-ohjelma

- Maaliskuun 2022 ns. huoltovarmuuspaketin yhteydessä hallitus päätti 30 miljoonan euron määrärahasta kosteikkoviljelyyn [Linkki](#)
- Määräraha on käytössä vuosina 2023-2025 (mom. 30.20.42 [Linkki](#)).
- MMM:n toimeksiannosta luonnonvarakeskus valmisteli ehdotuksen kosteikkoviljelyyn varatun määrärahan käytöstä vuosina 2023-2025 ”Turvepeltojen kosteikko-ohjelma” [Linkki](#)
- Tavoite Suomen kasvihuonekaasuinventaariossa näkyvä vähennys maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen osalta. Kuinka paljon maatalouden päästöjä on pystytty vähentämään tällä 30 milj. € määrärahalla?

Pohdintaa

- Ilmastokosteikko vaiko kosteikkoviljely?
 - Kosteikkoviljelyn arvoketju on vielä kehittymätön, joten tässä vaiheessa ensisijalla olisi ilmastokosteikoiden perustaminen nykyisille turvepeltoille.
- Millä mallilla ilmastokosteikoiden perustamista vietäisiin eteenpäin?
 - Tarjouskilpailupilotti alueella, missä paljon turvepeltoja
 - Turvepeltojen vettämisen pysyvyyden varmistamiseksi paras lähestymistapa olisi ostaa peltoja valtiolle ja osoittaa Metsähallitukselle varoja niiden ennallistamiseen.
 - Tätä on selvitetty sekä MMM:n että YM:n osalta -> ratkaisua ei löydy ainakaan ihan heti
 - Kosteikkoviljelyn edistäminen tulosperusteisen rahoitussopimuksen avulla
 - Vapaaehtoinen hiilikompensaatio ja hiilimarkkinat
- Suhde muihin turvepeltotoimiin
 - Peltolohkojen metsitystä ja vettämistä olisi tarpeen tarkastella samanaikaisesti maankäytön optimoimiseksi. Metsitystuen myöntämisessä harkintaa tehdään ELY-keskuksissa ja Metsäkeskuksissa. Samalla voitaisiin harkita metsitykseen tarjotun peltolohkon vettämismahdollisuuksia, etenkin jos lohkon ominaisuudet eivät ennusta kunnollista metsittymistä.

Maankäyttösektorin kompensaatiotarjonta - pilottihankkeet

- [Esiselvitys maankäyttösektorin hiilikompensaatiohankkeista](#) (Gaia, PTT)
- Kompensaatioita koskeva tietopalvelu hiilikompensaatioinfo.fi/
- [Hiilensidonta ry](#) hiilensidontayhteisön perustaminen
- [Hiilikompensaatioiden kehityspolkujen kokonaisvaikutukset](#)
- [Ruoantuotanto hiilineutraaliksi hiilimarkkinoiden ja päästökompensaatioiden avulla, RUUHI](#) – kehittämishanke maito- ja lihayrityksille
- Kiertoajan pidennyksen ja lannoituksen tuottaman lisäyksen kaupallistaminen – kehittämishanke metsänomistajille

Tukevia hankkeita:

- Vapaaehtoiseen päästökompensaatioihin liittyvät erityiskysymykset [Linkki](#)
- Opas vapaaehtoisen hiilimarkkinoiden hyviin käytäntöihin : Vapaaehtoisten ilmastotekojen edistäminen ilmastoyksiköillä [Linkki](#)

Ilmastoyksikön minimikriteerit

1. Lisäisyys

- Ylittää kansallisen ja unionin lainsäädännön vaatimukset.
- Hiilensidonta/hillintätoimi tapahtuu sertifiointin kannustavan vaikutuksen vuoksi.

2. Vankka perusura

- Vapaaehtoisten ilmastotekojen tuottama hillintä/sidontatulos lasketaan ja niiden lisäisyys määritellään suhteessa perusuraan, joka on laskennallinen arvio päästöjen tai hiilenpoistojen kehityksestä ilman hillintä/sidontatoimen toteutusta.

3. Vankka laskentamenetelmä

- Hiilensidonta/hillintä on laskettava asianmukaisella, tarkalla, täydellisellä, johdonmukaisella ja vertailukelpoisella tavalla.

4. Seuranta ja raportointi

- Seurantatulosten ja seurantaraportin tulee olla todennettavissa ja hillintä/sidontatulosten ja perusuran laskennan tarkistettavissa riippumattoman todentajan toimesta.

Ilmastoyksikön minimikriteerit

5. Pysyvyys

- Ilmastoyksiköiden perustana olevien hillintä/sidontatulosten tulisi olla lähtökohtaisesti pysyviä, jotta niistä on aidosti hyötyä ilmastonmuutoksen hillinnässä.
- Mahdollisia pysyvyyseriskejä tulisi seurata ja hallita, ja mahdolliset hiilivarastojen vapautumiset ilmakehään tulisi korvata täysimääräisesti soveltuvalla korvausjärjestelmällä.

6. Hiilivuodon välttäminen

- Vapaaehtoisten ilmastotoimien ei tulisi aiheuttaa kasvihuonepäästöjen kasvua tai hiilinielun pienenemistä toisaalla eli toiminnan rajojen ulkopuolella.
- Erityisesti metsä- ja maankäyttösektorin hillintätoimissa hiilivuodon riski tulee ottaa huomioon. Esimerkiksi metsien kiertoajan pidentäminen tai metsän suojeleminen ei saisi aiheuttaa hakkuiden siirtymistä muualle.

7. Aitous, riippumaton todentaminen ja sertifiointi

- Aitous: toimien tulosten tulee edustaa todellisia, toteutuneita päästövähennyksiä tai hiilenpoistumia.
- Riippumaton todentaminen: hillintä/sidontatoimet ja -tulokset on todennettava riippumattoman kolmannen osapuolen toimesta.
- Sertifiointi: Hillintä/sidontatulokset tulee sertifioida sertifiointiohjelman puitteissa. Ohjelmalla tulee olla tehokas hallinto, jolla varmistetaan läpinäkyvyys, vastuuvollisuus ja yksiköiden laatu.

Ilmastoyksikön minimikriteerit

8. Kaksoislaskennan välttäminen

- Kaksinkertaisen liikkeellelaskun ja käytön välittäminen tarkoittaa, ettei samaa ilmastoyksikköä lasketa liikkeelle esimerkiksi eri sertifiointiohjelmien kautta tai käytetä useampaan kertaan eri ostajien toimesta.
- Kaksinkertaisen hyväksi luvun välttäminen tarkoittaa, ettei ilmastoyksikön perustana olevia hillintä/sidontatuloksia hyväksi lueta useampaan kuin yhteen tavoitteeseen (esim. valtion ja ei-valtiollisen toimijan välillä).

9. Merkittävän haitan välttäminen (DNSH)

- Hillintä/sidontatoimessa tulisi minimoida ja mahdollisuuksien mukaan välttää kokonaan negatiivisten ympäristöllisten, taloudellisten tai sosiaalisten vaikutusten tuottaminen.
- Hillintä/sidontatoimi ei saa vaarantaa kestävään kehitykseen liittyviä arvoja, kuten luonnon monimuotoisuutta tai sosiaalisia ja kulttuurisia arvoja.
- Hillintä/sidontatoimen ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset täytyy huomioida toimen suunnittelussa ja toimeenpanossa.

EU:n hiilenpoistumien sertifiointikehikko

- Vapaaehtoinen EU:n laajuinen standardi, joka sisältää biologiset ja tekniset poistumat sekä hiilivarastot pitkäikäisissä tuotteissa
 - Hiilenpoistumia tuottaville tahoille ja sertifioiduille järjestelmille
- Ehdotuksen tavoitteet:
 - Lisätä korkealaatuisia hiilenpoistoja ilmakehästä
 - Kannustaa toimijoita tehokkaisiin hiilenpoistojen toimenpiteisiin
 - Luoda luottamusta ja estää viherpesua hiilimarkkinoilla
 - Vahvista EU:n osaamista hiilenpoistojen laskemisessa, seurannassa ja varmistamisessa
 - Ohjata yksityistä ja julkista rahaa hiilenpoistoihin
- Hiilenpoistojen asiantuntijaryhmän kanssa määritellään menetelmät erilaisiin hiilenpoiston toimenpiteisiin, delegoituna säädöksinä

Hiiliviljelytoimenpiteitä komission ehdotuksessa

- Metsitys ja uudelleen metsitys
- Peltometsäviljely
- Kivennäismaiden hiilen lisääminen
 - Muun muassa minimimuokkaus, kerääjäkasvit, maanpeitekasvit
- Turvemaiden vettäminen ja ennallistaminen
- Kesantojen muuttaminen pysyviksi nurmiksi

Turvapeltoja koskevia EU- aloitteita

- Direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä [Linkki](#)
 - Biomassan kestävyyskriteerit (29 artikla)
- Asetusehdotus luonnon ennallistamisesta [Linkki](#)
 - Muun muassa turvemaiden ennallistaminen (9 artikla)
- EU:n biodiversiteettistrategia vuoteen 2030 [Linkki](#)
 - Turvemaiden suojelu ja ennallistaminen
- EU:n vuoteen 2030 ulottuva maaperästrategia [Linkki](#)
 - Muun muassa turvemaiden ennallistaminen ja kuivatuksen rajoittaminen
- EU metsäkatoasetus [Linkki](#)
- Tulossa EU:n maaperän terveyttä koskeva lakiehdotus

Kiitos !

<https://uutiskirje.mmm.fi/>